

державних органів.

Найбільш значущими негативними чинниками тут є прогалини в теорії та методології організації інформаційно-аналітичної роботи, відсутність єдиної бази даних, неповнота інформації, що дозволяє виявляти складні схеми легалізації злочинних доходів, підготовки та вчинення економічних злочинів, які підривають економічну систему України і ускладнюють прийняття адекватних заходів з боку державних органів.

Отже, одним із основних напрямів підвищення ефективності в діяльності правоохоронних органів на сучасному етапі є створення певної інформаційної системи яка забезпечить збирання та аналіз необхідних даних для ефективного виявлення та розслідування злочинів в економічній сфері.

У процесі розвитку цього напрямку необхідно визначити низку проблем, які потребують негайного розв'язання, а саме:

- відсутність кодифікованого нормативно-правового акту, та постійна зміна чинного законодавства, яке визначає порядок обчислення та сплати податків;
- відсутність загальної стратегії розвитку інформаційного забезпечення правоохоронних органів, певного досвіду та підготовки кваліфікованих кадрів;
- невідповідність та неузгодженість окремих інформаційних систем та їх програмного забезпечення, що, врешті-решт, усуває можливість взаємного обміну інформацією на всіх рівнях забезпечення.

Тож, на нашу думку, головними шляхами модернізації інформаційного забезпечення діяльності правоохоронних органів є:

нормативно-правове забезпечення, створення та використання інформаційних систем; запровадження новітніх технологій та оновлення процесу обробки інформації; гарантування інформаційного забезпечення на всіх рівнях територіальних підрозділів, створення міжвідомчої автоматизованої системи обміну інформацією; розробка відповідних програм навчання для працівників державних органів, які борються зі злочинами в економічній сфері, підготовка висококваліфікованих спеціалістів, а також постійне та своєчасне оновлення і поповнення інформацією баз даних.

Модернізація інформаційних систем та баз даних також включає діяльність щодо створення нових програмних комплексів відповідно до міжнародних стандартів та правил, що дозволить у разі необхідності швидко та безперешкодно здобути необхідну інформацію. Не має залишатись осторонь і питання стосовно поліпшення роботи між державним працівником та інформаційною системою, стосовно оптимізації такої «співпраці».

Маємо також і приділити увагу і гарантуванню безпеки інформаційних систем, що проявляється у доступності інформації широкому загалу, захисту інформації від несанкціонованого знищення чи її зміни, обмеження незаконного доступу та ознайомлення з базами даних не уповноважених на те осіб.

Не менш важливим кроком у процесі модернізації інформаційних систем є запозичення, аналіз та впровадження міжнародного досвіду. Потужні інформаційні мережі правоохоронних органів глобального характеру, на прикладі європейських держав, дають змогу правильно обрати шляхи розвитку та модернізації національних інформаційних систем.

Список використаної літератури

1. Е. Сатерленд. Являются ли преступления людей в белых воротничках преступлениями / Е. Сатерленд // Социология преступности: сб. – М., 1996. – С.45-59.
2. Кальман О.Г. Економічні злочинність і суміжні з нею поняття / О.Г. Кальман // Проблеми законності. – 2002. – Вип.55. – С.133-141.
3. Білоус В.Т. Координація боротьби з економічною злочинністю: [монографія] / Білоус В.Т. – Ірпін: Акад. держ. податк. служби України, 2002. – 449 с.

Круль С.М.,

кандидат юридичних наук, адвокат,

старший викладач кафедри кримінального права

Юридичного інституту Прикарпатського університету ім. В. Стефаніка

ЄРДР У СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Актуальність теми. Електронна база даних «Єдиний реєстр досудових розслідувань» (ЄРДР) є новою автоматизованою системою, відповідно до якої здійснюється збирання, зберігання, захист, облік, пошук, узагальнення даних, які використовуються для формування звітності, а також надання інформації про відомості, внесені до Реєстру.

Відповідно до розділу III Наказу Генеральної прокуратури України від 17 серпня 2012 року Про ЄРДР, слідчі та керівники органів досудового розслідування мають право доступу до відомостей, які внесені до Реєстру лише у межах кримінальних правопорушень, щодо яких цими органами провадиться досудове розслідування та здійснюється контроль за додержанням вимог кримінального процесуального законодавства. Відповідно слідчий, який здійснює розслідування злочинів, зокрема й розбоїв, обмежений в інформації стосовно інших кримінальних правопорушень, що містяться в ЄРДР.

Мета статті – проаналізувати відповідно до чинного законодавства використання ЄРДР органами досудового слідства та з урахуванням викладених пропозицій запропонувати використовувати такий реєстр як інформаційно-довідкове забезпечення розслідування злочинів. Для досягнення цієї мети були поставлені такі завдання:

- охарактеризувати використання ЄРДР під час розслідування злочинів;
- запропонувати використання ЄРДР як інформаційно-довідкове

забезпечення у ході розслідування злочинів.

Консолідований аналіз розвитку комп'ютерних програм та інформаційних технологій, які використовують для автоматизації, комп'ютеризації та інформатизації слідчих підрозділів МВС України, СБУ, Генеральної прокуратури України, податкової міліції ДПА України, свідчить про вкрай незадовільну та неякісну автоматизацію органів досудового слідства. На нашу думку чинне інформаційно-довідкове забезпечення не відповідає реальним потребам слідчої та судової практики. Звичайно, що тут є багато причин, але основна з них це напевно недостатня обізнаність слідчих з реальними можливостями сучасних інноваційних технологій. Друга ж, не менш важлива причина – це незадовільний стан новітніх розробок, щодо автоматизації слідчої діяльності необхідного для виконання функцій у сфері кримінального судочинства [0, с. 70].

Проведений аналіз сучасного стану спеціального інформаційного програмного забезпечення слідчої діяльності свідчить, що нині все програмне забезпечення яким користуються слідчі:

- по-перше, зводиться до набору протоколів у текстовому редакторі;
- по-друге, пошуку розшукуваних осіб за базами даних.

Водночас зараз не можна вести мову про реальне існування компетентного спеціального програмного інформаційно-довідкового забезпечення для підвищення ефективності процесуальних та

контрольних функцій у роботі слідчих, яке сприяло б запобіганню, протидії і розслідуванню злочинів. Разом з тим, те інформаційне забезпечення, яке є на озброєнні органів досудового слідства, розроблено на старих мовах програмування, що ніяк не відповідають сучасним вимогам і до роботи слідчого. Чинні автоматизовані місця слідчого такі як, АРМ-слідчий, АРМ-К (керівник), АРМ "Аргус следователь", РАКУРС та деякі інші хоча і сприяють та допомагають у діяльності слідчого, але разом з тим збільшують його роботу, а й набагато перевантажують рутинними рекомендаціями. Аналіз комп'ютерного інформаційного забезпечення, яким користуються слідчі відомства свідчить, що сучасні автоматизовані системи практично не задовольняють, оскільки дозволяють вносити дані про злочини, зберігати фотографії потерпілих і підозрюваних, вести протоколи допиту тощо. Водночас роздрукувати в нормальному вигляді протокол допиту в форматі А-4 з допомогою цієї системи вже неможливо, а тому слідчому доводиться друкувати такий протокол знову ж таки в текстовому редакторі. Крім того, інша комп'ютерна програма вже не дозволяє документувати фотографії, але зате у відносно нормальному вигляді формує протоколи, окремих слідчих дій. Але разом з тим вона вже не має можливості формувати звітність про діяльність слідчого (за день, тиждень, місяць, квартал, рік) завдяки чому ця програма практично не використовується працівниками органів досудового слідства, оскільки такі звіти все одно слідчим доводиться формувати в текстовому чи в табличному редакторі. Ці сучасні реалії автоматизації, комп'ютеризації, інформатизації сучасної слідчої практики [0, с. 70-71].

Аналіз сучасного стану інформаційно-довідкового програмного забезпечення органів досудового слідства свідчить, що нині фактично немає жодної інформаційної програми автоматизації діяльності слідчого, яка б відповідала сучасним стандартам системного адміністрування з точки зору використання тієї ж мови програмування чи бази даних. А про об'єднання баз знань і баз даних кількох слідчих в одну базу для спільного використання взагалі вести мову ще не доводиться.

Для того, щоб спробувати виправити це в Кримінальному процесуальному кодексі як загальнообов'язкову слідчу інформаційну систему було створено Єдиний реєстр досудового розслідування (ЄРДР). Так, відповідно до ст. 214 КПК слідчий або прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочати розслідування [0].

Через це наказом Генеральної прокуратури України від 17 серпня 2012 року "Про єдиний державний реєстр досудових розслідувань" було створено Єдиний реєстр досудових розслідувань. Цей нормативний акт було надіслано до МВС України, СБУ, Державної податкової служби України для організації вивчення працівниками цих правоохоронних органів вимог Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань і забезпечення його належного виконання [0].

Відповідно до чинного КПК до Єдиного реєстру досудових розслідувань вносяться відомості про:

- 1) дату надходження заяви, повідомлення про кримінальне правопорушення або виявлення з іншого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення;
- 2) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) потерпілого або заявника;
- 3) інше джерело, з якого виявлені обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення;
- 4) короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, наведених потерпілим, заявником чи виявлених з іншого джерела;
- 5) попередня правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;

6) прізвище, ім'я, по батькові та посада службової особи, яка внесла відомості до реєстру, а також слідчого, прокурора, який вніс відомості до реєстру та (або) розпочав досудове розслідування;

7) інші обставини, передбачені положенням про Єдиний реєстр досудових розслідувань.

У Єдиному реєстрі досудових розслідувань автоматично фіксується дата внесення інформації та присвоюється номер кримінального провадження [0].

Згідно із вищевказаним Наказом Реєстраторами ЄРДР є:

- прокурори;
- слідчі - прокуратури, внутрішніх справ, безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, та органів державного бюро розслідувань (з моменту створення).

Користувачами Реєстру є:

- керівники прокуратур та органів досудового розслідування, прокурори, слідчі та інші уповноважені особи органів внутрішніх справ, безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, та Державного бюро розслідувань, які виконують функції з інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронних органів та ведення спеціальних обліків (оперативних, оперативно-облікових, дактилоскопічних тощо) відповідно до чинного законодавства.

Відомості з ЄРДР формуються у формі витягу. До нього з реєстру включається інформація про:

- 1) номер кримінального провадження;
- 2) дату надходження заяви, повідомлення та дату внесення відомостей про заяву, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення до Реєстру, правову кваліфікацію кримінального правопорушення;
- 3) прізвище, ім'я, по батькові потерпілого, заявника (найменування юридичної особи та ідентифікаційний код ЄДРПОУ);
- 4) короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення;
- 5) прізвище, ім'я, по батькові та дату народження особи, яку повідомлено про підозру;
- 6) орган досудового розслідування;
- 7) прізвище, ім'я, по батькові слідчого, який здійснює досудове розслідування або прокурора, який здійснює процесуальне керівництво [0].

Формування Реєстру, розпочинається із внесення до нього слідчим, прокурором відповідних відомостей про кримінальне правопорушення, зазначених у заяві чи повідомленні про його вчинення або виявлених ними самостійно з будь-якого джерела. Усні заяви заносяться слідчим або прокурором до протоколу, який підписується заявником.

Відомості про кримінальне правопорушення, викладені у заяві, повідомленні чи виявлені з іншого джерела повинні відповідати вимогам пункту 4 частини 5 статті 214 Кримінального процесуального кодексу України, зокрема мати короткий виклад обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення.

Особа, яка подає заяву чи повідомляє про кримінальне правопорушення під розпис попереджається про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення, крім випадків надходження заяви, повідомлення поштою або іншими засобами зв'язку.

Заява чи повідомлення про кримінальне правопорушення вважаються поданими з моменту попередження особи про кримінальну відповідальність (за виключенням випадків, коли таке попередження не можливо зробити з об'єктивних причин: надходження заяви, повідомлення поштою, іншим засобом зв'язку, непритомний стан заявника, відрядження тощо [0]).

Відповідно до розділу III наказу Генеральної прокуратури України від 17 серпня 2012 року Про єдиний державний реєстр досудових розслідувань право доступу до відомостей, які внесені до Реєстру, мають:

- Держатель - у повному обсязі з урахуванням повноважень, якими наділені прокурори та керівники підрозділів Генеральної

прокуратури України;

– прокурори та керівники прокуратур Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя, спеціалізованих (на правах обласних), міських, міських з районним поділом, районних, міжрайонних та прирівняних до них прокуратур – у межах кримінальних правопорушень, щодо яких слідчими прокуратури та слідчими піднаглядних їм органів провадиться досудове розслідування;

– слідчі та керівники органів досудового розслідування – органів прокуратури, внутрішніх справ, безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, та органів державного бюро розслідувань (з моменту створення) – у межах кримінальних правопорушень, щодо яких цими органами провадиться досудове розслідування та здійснюється контроль за додержанням вимог кримінального процесуального законодавства;

– користувачі – у межах наданих адміністратором прав доступу для здобування інформації про розпочаті досудові розслідування та прийняті під час досудового розслідування рішення, забезпечення ведення спеціальних обліків, проведення аналізу результатів діяльності правоохоронних органів.

Тож, проаналізувавши вищевикладене, можна діяти висновку, що слідчий який проводить безпосереднє розслідування злочинів, обмежений в інформації щодо інших кримінальних правопорушень. Через це, слідчі вважають малоєфективним використання ЄРДР під час розслідування розбоїв та інших злочинів, як інформаційно-довідкове забезпечення. Тому ми пропонуємо дозволити слідчим, після повідомлення про підозру особи, доступ до інформації поза межами кримінальних правопорушень, щодо яких ними провадиться досудове розслідування, крім, випадків передбачених Законом України “Про державну таємницю” [0].

Список використаної літератури

1. Біленчук П.Д., Круль С.М., Чижов Ю.В. Консолідований аналіз програмного забезпечення діяльності слідчого: сучасний стан та шляхи удосконалення і пріоритетного розвитку / П.Д. Біленчук, С.М. Круль, Ю.В. Чижов // Матеріали за 6-а міжнародна научна практична конференція “Honor high School” 17-25 November 2010 – Том 11. Законь. Державна адміністрація.: Софія “Бял ГРАД БГ” ООД, 2010. – с. 70-73
2. Кримінальний процесуальний кодекс України Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI [Електронний ресурс]: збірник – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Наказ Генеральної прокуратури України “Про Єдиний реєстр досудових розслідувань”: від 17.08.2012 р., № 140. [Електронний ресурс]: збірник – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/pd.html?_m=publications&_t=rec&id=11052
4. Про державну таємницю: закон України від 21 січня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №16.

Лопатін А.В.,
суддя Господарського суду Київської області

ЗМІСТ СУДОВИХ ПОМИЛОК ТА ЇХ ВПЛИВ НА РІШЕННЯ СУДУ

Сучасні політичні зміни в Україні знаходять відображення у відповідному законодавчому врегулюванні. Так, прийняття низки змін та доповнень до чинного законодавства, а також ухвалення Верховною Радою суттєво нових нормативних актів, значно розширили коло правовідносин, які потребують істотних коректив процедури їх реалізації. І концепція вдосконалення правового регулювання цивільного судочинства не є виключенням, оскільки чітке визначення понятійного апарату, змісту, класифікації судових помилок, а також підстав їх допущення є негачним, що зумовить формування способів не лише їх усунення, а й попередження та недопущення у майбутньому.

Нині термін “судова помилка” не є новим, адже його використовують теоретики та практики в усіх видах судочинства. Разом з тим, численні згадування судової помилки дають змогу зробити такі висновки, зокрема: у правників не існує єдиного погляду щодо розуміння цього процесуального дефекту; не сформульовано основні умови їх допущення та вплив на рішення суду; відсутні узагальнення та спеціальні правила усунення судових помилок; відсутні способи їх недопущення та попередження. Все це, а також нечітке і недостатнє регламентування цієї проблеми в цивільному судочинстві, зумовили мету даної статті.

Відповідно до окресленої нами мети, у процесі дослідження ставились такі основні завдання: сформулювати поняття судової помилки з урахуванням наявних провідних концепцій учених-процесуалістів; проаналізувати та узагальнити наукові підходи до розуміння сутності судової помилки; з’ясувати значення змісту та вплив судової помилки на рішення суду.

Хоча й донині комплексних теоретичних досліджень судових помилок у цивільному судочинстві не проводилось, окремі питання були порушені у працях таких учених: Л.М. Баранової, Д.В. Бобрової, Д.П. Ватмана, В.С. Гопанчука, М.А. Гурвича, Є.Г. Дріжчаної, І.С. Ёрьоменко, К.І. Комісарова, Г.З. Лазько, В.В. Луця, І.І. Мельникова, Я.А. Розенберга, М.К. Треушнікова, С.Я. Фурси, Д.М. Чечота, В.М. Шерстюка, М.С. Шакарян, М.Й. Штефана та ін. Ці вагомні для науки праці нами враховані під час проведення дослідження та сформували

теоретичні засади нашої концепції судових помилок у цивільному судочинстві. Крім того, дослідження такого феномену як судова помилка неможливе без аналізу матеріалів судової практики з метою розв’язання правових проблем та наслідків недосягнення мети судочинства в цілому.

Так, теорія цивільного процесуального процесу не містить поняття “судова помилка”, яке широко використовується у спеціальній літературі та судовій практиці, а також не має законодавчого врегулювання їх усунення. У нормах ЦПК України законодавець визначає основні ознаки судових помилок; процесуальний порядок їх установлення; процесуальну процедуру їх усунення; юридичні наслідки їх виявлення. Зазначимо, що норми чинного ЦПК України не містять прямих положень щодо судових помилок, попри той факт, що по суті, судова помилка є самостійним порушенням норм матеріального та (або) процесуального права, що вимагає виправлення. Натомість, ЦПК України містить окремі положення щодо процедури усунення описок та арифметичних помилок у судовому рішенні, приміром, ст. 219 ЦПК України регламентує процедуру виправлення описок та арифметичних помилок у судовому рішенні; ст. 295 ЦПК України – передбачає можливість звернення до суду апеляційної інстанції у зв’язку незаконністю, необгрунтованістю чи неповнотою рішення (ухвали) суду першої інстанції; ст. 326 ЦПК України – надає можливість усунути неправильне застосування норм матеріального права та (або) порушення норм процесуального права шляхом перегляду рішень (ухвал), що набули чинності тощо. Все це дає підстави вважати існування судових помилок як факту. Хоч і варто зазначити, що законодавець використовує термін не “судова помилка”, а описка та арифметична помилка. Так, під описками слід розуміти перекручення слів, зокрема прізвищ, імен, по батькові, назв юридичних осіб тощо. Арифметичні помилки – це помилки, які мали місце при обчисленнях, арифметичних діях, які здійснювались суддею. [1, с. 692] При чому виправленню підлягають лише ті описки та арифметичні помилки, які мають істотний характер та були допущені самим судом у ході складання рішення суду [2, с. 508-509]. Тож з урахуванням зазначеного

**Співзасновники: Міністерство внутрішніх справ України та
Всеукраїнська громадська організація "Асоціація сприяння правовій діяльності"**

2 ПРЕЗИДЕНТ ПРИВІТАВ ВОЇНІВ ІЗ ДНЕМ ЗАХИСНИКА УКРАЇНИ

2 НЕВІДВОРОТНІСТЬ ПОКАРАННЯ

2 ВИГРАТИ МОЖЕМО ЛИШЕ МИРОМ

3 МІНІСТР ПРЕЗЕНТУВАВ КОНЦЕПЦІЮ РЕФОРМУВАННЯ МВС

3 ЗЕЛЕНЕ СВІТЛО РЕФОРМИ

**4 КОНЦЕПЦІЯ РЕФОРМИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНІХ СПРАВ:
МЕТА І ЗАСОБИ**

**8 СЕРГІЙ ЧЕБОТАР: "МОЖУ ГАРАНТУВАТИ,
ЩО ПРАЦІВНИКИ МВС НЕ ЗАМЕРЗНУТЬ"**

**8 ЯКБИ НЕ ПОЛЬСЬКІ БРОНЕЖИЛЕТИ,
НАШІ ВТРАТИ БУЛИ Б НА 50-70 ВІДСОТКІВ БІЛЬШІ**

8 "АЗОВ" УВІЙШОВ ДО СКЛАДУ НАЦГВАРДІЇ

8 ІДЕНТИФІКУЄМО ЗАГИБЛИХ

9 НА ВІДПОЧИНОК ІЗ ЗОНИ АТО

0 ІВАН КАТЕРИНЧУК: МИР І ПРАВОПОРЯДОК БУДЕ ВІДНОВЛЕНО!

2 ТЕРОРИЗМ ЯК ПОДАРУНОК ВІД "БРАТНЬОЇ" РОСІЇ

5 ПРИСЯГАЄМО НА ВІРНІСТЬ УКРАЇНИ

6 ПРАВА І СВОБОДИ ГРОМАДЯН ОБГОВОРЮЮТЬ НАУКОВЦІ

9 СКАЖИ НАРКОТИКАМ – НІ!

0 РІВНЯННЯ НА ПРАПОР!

2 ЛИСТ ПОДЯКИ ДЛЯ МІЛІЦІОНЕРА ОХОРОНИ

2 КУРСАНТКА ХНУВС – ВІЦЕ-МІС ХАРКІВ

3 ХТО БОРОТИМЕТЬСЯ В УКРАЇНІ З КОРУПЦІЄЮ?

4 ПРИРОДА ПРОТИ ДЕПРЕСІЇ

6 СВЯТО ШАХІСТІВ

Головний редактор:
Віктор КРИВОРІТЬКО

Редакційна колегія:
Віктор ГВОЗДЕЦЬКИЙ,
Іван ГЛАДУШ,
Сергій ГУСАРОВ,
Олександр ДЖУЖА,
Сергій КІКОТЬ,
Віталій КОМАРНИЦЬКИЙ,
Віктор КРИВОРІТЬКО,
Юрій ЛАВРЕНЮК,
Валентина ФОМЕНКО,
Олександр ЯРМИШ

Над номером працювали:
Оксана Кириченко,
Олена Кравцова,
Геннадій Онищенко,
Ростислав Семеха,
Оксана Скрипник

Листування з читачами тільки на сторінках журналу.
Відповідальність за достовірність інформації та реклами несуть автори та рекламодавці.
Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
Рукописи, фотознімки, малюнки редакція не рецензує і не повертає.
Редакція залишає за собою право на скорочення і редагування авторських текстів.
Передрук матеріалів, опублікованих у журналі «Міліція України», – тільки з дозволу редакції.

Юридична адреса редакції:
01025, Київ-25, вул. Велика
Житомирська, 32
Адреса для кореспонденції:
01030, Київ-30, а/с 187
Тел. (044)562-84-03
Передплатний індекс – 40809
Наклад 7 000 примірників
Друк: ПП "Поліграфінтер"